

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

SG
Financieel-Economische
Zaken
Budgettaire zaken

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

T +31 5.1.2e
5.1.2e@minvws.nl

Datum
25 november 2021

Aantal pagina's
3

memo

Gesprek 5.1.2e over verbeteringen
financieel beheer

1. Aanleiding gesprek

Naar aanleiding van de voortgangsbrief financieel beheer aan de Tweede Kamer van 26 oktober wil het 5.1.2e van de Algemene Rekenkamer een gesprek. Met de eerste voortgangsrapportage aan de Kamer is eveneens het advies van KPMG over de structurele borging en de interim-rapportage (controle tot medio augustus 2021) van de ADR verstuurd. Ambtelijk wordt de AR regulier bijgepraat over de voortgang.

Insteek van het programma 'Verbetering Financieel Beheer' voor 2021:

- 1) Tijdig opleveren van de jaarrekening
- 2) Getrouw beeld presenteren
- 3) Daar waar niet rechtmatig is gehandeld, aangeven wat hier de oorzaak van is. In de komende weken wordt hier door VWS aan gewerkt. Het is nog te vroeg om nu het resultaat concreet in beeld te brengen.

2. De stand van zaken van het verbeterplan en programma 'Verbetering financieel beheer'

VWS voert het opgezette verbeterplan uit langs de gecommuniceerde lijnen (projecten): 'herstel', 'kraan dicht' en 'structurele borging'. Het projectplan 'herstel' richt zich daarbij op het herstellen van gemaakte fouten rondom de corona-uitgaven in 2020/2021 t.b.v. de jaarrekening 2021. Het doel daarbij is helder: komen tot een getrouw beeld en tijdig opleveren van de jaarrekening. Het project 'kraan dicht' richt zich op het voorkomen van nieuwe onrechtmatigheden rondom corona-uitgaven voor 2021 en verder. Het project 'structurele borging' richt zich op de langere termijn en beoogt in den brede de financiële functie binnen VWS te versterken. Dit is een proces van de langere adem, waarbij ook een verandering in de cultuur nodig zal zijn. Dit is overigens ook door de AR opgemerkt.

Voorbeelden uit de projecten (context)

In het project 'herstel' wordt o.a. gewerkt aan de onderbouwing van het gebruik van dwingende spoed. Dit gaat om de gunning bij het afsluiten van contracten met laboratoria, GGD GHOR en voor zelftesten. Duidelijk is dat hier op zeer korte termijn gehandeld diende te worden, maar dat de aanbestedingswet hier alleen in voorziet met dwingende spoed. Vaak wordt dan een dijkdoorbraak genoemd als voorbeeld. Bovenstaande stromen worden nu dus als onrechtmatig gezien omdat hier sprake was van een politieke keuze i.p.v. een exogeen spoedgeval.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Budgettaire zaken

Datum
25 november 2021

Dit soort dilemma's tussen spoed en rechtmatigheid zie je constant terugkomen bij het doen van inkopen, de CW voorziet hier niet in. Dit maakt het handelen vanaf het begin al snel onrechtmatig. Wetten helpen VWS niet in nood, terwijl de nood ook niet de wet breekt.

Vanuit het project 'kraan dicht' wordt momenteel de GGD GHOR voorgedragen als een 'Rechtspersoon met wettelijke taak' (RWT) om de opdrachten aan deze instantie voortaan niet meer te gunnen. Hiervan is de AR ook op de hoogte gesteld.

Voor het project 'structurele borging' wordt er gewerkt aan een projectplan die ook a.s. vrijdag 10 december in het Audit Committee (AR is lid) wordt besproken. Daarnaast zijn er ter versterking van de financiële functie 11 medewerkers aangenomen bij FEZ en 5 decentraal. Ook is al te merken dat rechtmatigheid een veel grotere rol speelt binnen de organisatie, het bewustzijn is al vergroot sinds het begin van de crisis (zie ook coronastaf en gesprekken in 5.1.2e

Voor wat betreft beeldvorming verliep afgelopen jaar voor VWS niet goed, constant wordt er gedaan alsof er €5,1 miljard verloren is gegaan of 'kwijt' is. Ook de manier waarop de AR haar nieuwsberichten hebben opgezet ligt in die lijn. De situatie ligt echt genuanceerder en gaat veelal niet over verloren geld maar wetgeving (zoals CW 2.27) en de aanbestedingswet.

3. De jaarrekening 2021

In 2021 zijn de corona-uitgaven tot nu toe (13de ISB) € 13 miljard. Dit een grote stijging t.o.v. de €5,1 miljard uit 2020. Belangrijk voor de organisatie is dat dit extra werkzaamheden met zich meebrengt en dat daarnaast zaken hersteld moeten worden die eerder fout zijn verlopen. Bovendien is de coronacrisis lastig te voorspellen (denk aan de laatste besmettingscijfers). De rust en regelmaat die een goed financieel beheer nodig heeft mist daardoor.

Tegelijkertijd zien we dat er ook zaken goed gaan: de begrotingsonrechtmatigheden zijn bijvoorbeeld vele malen lager dan vorig jaar: tot nu toe hoogstens € 298 miljoen (2% van corona-gerelateerde verplichtingen) t.o.v. € 4 miljard van 2020 (51% van corona-gerelateerde verplichtingen). De administratie is bijvoorbeeld ook verbeterd door middel van projectcodes corona.

4. Volgende voortgangsrapportage Tweede Kamer

De Algemene Rekenkamer is betrokken geweest bij het ontwikkelen van de monitor die bijgevoegd zat bij de brief aan de Tweede Kamer. De uiteindelijke versie van de Kamerbrief is gedeeld met de Algemene Rekenkamer voordat deze is verzonden aan de Tweede Kamer, maar te kort voor de deadline voor wijzigingen van hun kant. Het volgende moment waarop de Tweede Kamer volgend jaar geïnformeerd wordt, zal ook de brief in concept met de Algemene Rekenkamer en ADR worden besproken. Dit is belangrijk vanwege ten eerste het feit dat beide partijen hun controles volgend jaar afronden en hierover ook separaat de Kamer informeren. De beelden dienen dan op elkaar aan te sluiten. Ten tweede is er dan in ons beeld afdoende ruimte om meer met elkaar af te stemmen en de voortgang te bepalen. Ook omdat de verrichte inspanningen dan controleerbaar zijn zoals in de jaarrekening.

SG
Financieel-Economische
Zaken
Budgettaire zaken

Bijlage: Voortgang benoemde punten interim-rapport ADR

Datum
25 november 2021

<i>Bevinding ADR september 2021</i>	<i>Situatie november 2021</i>
Juiste en tijdige naleving artikel 2.27 CW (paragraaf 2.4)	Van de €14,0 miljard aangegane verplichtingen is er €298 miljoen niet tijdig gemeld aan het Parlement.
Of bij voorschotten groter dan € 500.000 bankgaranties bij derden zijn gevraagd conform de Regeling financieel beheer van het Rijk (paragraaf 2.5)	Hier loopt momenteel het gesprek over met MinFin, de verwachting is dat dit binnenkort afgewikkeld is en de uitzondering van bankgaranties wordt toegewezen.
Naleving voorafgaand toezicht risicoregelingen (paragraaf 2.6)	De juistheid en volledigheid van de garanties worden momenteel bepaald. Dit is een technisch onderwerp en kost tijd.
De juistheid en volledigheid van standen van openstaande voorschotten en verplichtingen in de administratie (paragraaf 2.7)	De herinrichting van de financiële administratie is bijna voltooid. De juistheid van standen worden ook bij de eindejaar werkzaamheden betrokken.
Inzicht in de voorraadadministratie PBM's, beademingsapparatuur en (zelf)testen (paragraaf 2.8 t/m 2.10)	Dit inzicht in de voorraadadministratie is er momenteel nog niet op alle onderdelen. De ontvlechting van LCH/Mediq bevat de voorraad PBM's en is nog niet afgewikkeld. Voor beademingsapparatuur wordt een onderzoek uitgezet in de markt. Voor (zelf)testen en testmaterialen bij laboratoria wordt een plan van aanpak gemaakt.
Wijze van afwickelen van openstaande voorschotten (paragraaf 2.11)	De voorschotten afwickelen zijn onderdeel van de eindejaar werkzaamheden. De verstrekte voorschotten aan Mediq (€ 1,2 miljard) zijn hierbij de grootste en worden afgewikkeld bij de ontvlechting LCH/Mediq.
Vaststelling van geleverde prestaties bij betaling facturen (paragraaf 2.12)	Dit punt is samenhangend met de voorraadadministratie hierboven genoemd. Dit bevat vele stromen, zoals Stichting Open Nederland (SON), vaccins en GGD GHOR. Prestatieverklaringen voor (zelf)testen en testmaterialen bij laboratoria zijn hier dossiers die nog niet zijn opgepakt.
Onderbouwing en motivering van de rechtmatigheid van inkopen met betrekking tot COVID-19 (paragraaf 2.13)	Momenteel wordt er binnen PDC-19 en Dienst Testen gewerkt aan het opleveren van alle inkoopdossiers. Het gebruik van dwingende spoed wordt onderbouwd, maar vormt een groot risico voor de jaarrekening 2021.